

Anders Ericson, Mikael Böök och Lena Lundgren på salongen i Fisksätra.

Salong i Fisksätra: **Biblioteken måste ta en mer aktiv roll**

Text & foto: Johanna Dalmalm & Petter Zerpe, bibliotekarier

Inom ramen för bibliotekens krav på neutralitet är det fortfarande viktigt att ta ställning för demokratiutveckling. Förutsättningarna finns, men det krävs en gemensam kraftansträngning för att nå målen.

Om detta diskuterades det flitigt på Fisksätra bibliotek den 17 november när föreningen BiS återigen arrangerade en salong. Kvällens hedersgäster var Anders Ericson, bibliotekarie och journalist i Norge, och Mikael Böök, som kallar sig själv för biblioteksaktivist och har varit aktiv i Folkets bildningsförbund i Finland. Temat var lokal och global biblioteksmakt.

Barbro Bolonassos, bibliotekschef i Fisksätra, hälsade alla välkomna och berättade kort om Fisksätra bibliotek. Därefter inledde kvällens moderator Lena Lundgren med att konstatera att svenskar kan vara avundsjuka på hur aktiv biblioteksdebatten är i både Finland och Norge.

Böök utgick i sin presentation från sin bok *Biblioteksaktivisten* där han driver tesen att biblioteken har förutsättningar att bli en internationell maktfaktor, ”en fjärde konverserande statsmakt”. Bibliotekarier borde förvalta sociala fora såsom World Social Forum och organisera kunskap utifrån de teman som nätverket har jobbat med.

Ericson tog sin utgångspunkt i dagens situation i Norge, där det just nu förs en omfattande biblioteksdebatt om en ekonomisk satsning på tolv miljoner som den borgerliga och högerpopulistiska regeringen kommer att genomföra. Detta apor på en ny passus i den norska bibliotekslagen som fastställer att biblioteken ska verka som en oberoende arena för offentliga samtal och debatt. Han ansåg att det ska bli intressant för biblioteken att testa vad den formuleringen är värd i ett tillspetsat läge.

Ericson berättade vidare om projektet Flyplass i Rygge, en resurssamling som är ett exempel på när bibliotek tillhandahåller information som saknas i samhället, liksom blinda fläckar som medier missar. Han visade också en sida som Universitetsbiblioteket i Oslo har skapat om global övervakning. Detta efter att den amerikanska övervakningsskandalen avslöjades av Edward Snowden. Dessa två exempel visar att bibliotekariers viktigaste uppgift är att kuratera innehåll och inte bara passivt förmedla kultur och göra den tillgänglig. Med anledning av den mängd information som människor möts av idag finns ett behov av att sortera ut det intressanta ur bruset. Tidigare har vi förlitat oss på att medier gör jobbet åt oss. Skillnaden är att biblioteksvärlden är mer fri till skillnad från medier och digitala sökmotorer som Google.

När människor lär sig om sociala mediers förträfflighet på bibliotekens digitala delaktighets-satsningar är det även viktigt att informera om dessa mediars baksidor. Medan grundtanken fastslår vikten av att låta människor vara medskapare av innehåll visar verkligheten att människor samtidigt blir måltavlor för konsumtionspropaganda. Det är viktigt att alla förstår förutsättningarna med de verktyg de använder, påpekade en besökare.

Diskussionen som följde handlade om hur bibliotek som demokratisk plattform ska förhålla sig till ett potentiellt främjingsfientligt kommunestyre och om olika sätt för bibliotek att möjliggöra samtal och engagemang. Folkbiblioteken borde kunna ha en mer social roll, våga ta ställning för neutralitet öppenhet och inkludering i större utsträckning än vad de gör i dag. För att folkbiblioteken ska kunna agera helt oberoende behöver de också vara självständiga gentemot kommunerna de verkar i. Folkbiblioteken ska inte fungera som kommunens förlängda arm. En person i publiken föreslog att det

behövs en global biblioteksstrategi, inte bara en nationell, för att ytterligare betona vikten av bibliotekens motståndskraft gentemot inskränkning på demokratin och för tryck- och yttrandefrihet.

Som det är nu är vi inom folkbiblioteken oförberedda och rädda, för osäkra på vår roll, konstaterade en ur publiken. Men det är inte bara rädsla, det finns också ett extremt ointresse inom biblioteken att exempelvis engagera sig mot rasism. Någon annan lyfte att bibliotekarier kanske borde ha en yrkeskodex så som journalister har, utöver IFLA:s etiska regler.

Läs mer

Mikael Bööks bok *Biblioteksaktivisten*

<http://www.edizioniartemisia.fi/ebooks/mb/biblioteksaktivisten/manifest/biblioteksaktivisten.html>

Anders Ericsons blogg

<http://bibliotekettarsaka.wordpress.com/>

Global övervakning och Snowden-affären

<http://www.ub.uio.no/fag/informatikk-matematikk/informatikk/faglig/bibliografier/no21984.html>